

הגדה חדשה

דיאלוג ושיח משפחתי בהגדה של פסח

פגיחה

ליל הסדר הינו הזדמנות לזמן איכות משפחתי, של מפגש, שיח ולימוד. החברה הישראלית מאופיינת בריבוי דעות, קולות וצבעים גם בתוך המשפחה נמצאות השקפות, דעות וחוויות שונות. הכנו עבורכם נספח להגדה של פסח אשר מכיל בתוכו טיפים, קטעי לימוד ושיח המשלבים כלים מעולם הגישור והדיאלוג. מוזמנים לבחור מתוך המקבץ את הפעילות המתאימה למשפחתכם ולהנות מהזמן המשותף ביחד.

היזמים?

ברחבי הארץ פרוסים עשרות מרכזי גישור ודיאלוג בקהילה. המרכזים פועלים ליישוב סכסוכים בדרכי שלום, לקידום תהליכי דיאלוג והידברות ולהטמעת שפת הגישור כדרך חיים. מרכזי גישור ודיאלוג בקהילה מלווים מקצועית על ידי תכנית גישורים, תכנית של השירות לעבודה קהילתית במשרד הרווחה והביטחון החברתי ובניהול עמותת מוזאיקה. לקריאה נוספת ולמציאת מרכז הגישור והדיאלוג בקהילה הקרוב לביתכם, סרקו את הברקוד

טיפים אסוציאציה השפחתית

אחורי כל עצה עומד צורך

נסו לברר מה חשוב לצד השני

כאנו חולקים דאגות ומקווות

חפשו את המשותף

אתרו את עצמכם

שקפו את הדעה של האחר

בכאנו יש קולות רבים

תנו מקום למגוון הקולות

היננו מהכאלה

הקשיבו לסיפור האישי

הקשיבו אתג סקרנית

שאלו שאלות להבנת האחר

דברו מהלב

שתפו ברגשות ובמחשבות שלכם

קזל

אפסרורא:

לחיים! סבב איחולים לחג

אפסרורב:

כל אחד מהסועדים משתף:
איזה ערך קדוש בעיני?

מה נשמע הלילה הזכה אצלך?

שבכל הלילות אנו מתווכחים
הלילה הזה כולנו מקשיבים

בחרו שאה ושאלו את מי שיושב אצדכם:

מה חשוב לך בליל הסדר?

מהי חירות מבחינתך?

לאיזה חלק בסיפור יציאת מצרים אתה מתחבר השנה?

כנר 4 בניס ד'ברה יורה

במחלוקות קשות, אנשים נוטים לראות את עצמם כחכם ואת האחר כרשע
אלא ש... כנראה ארבעת הבנים קיימים בתוך כל אחד ואחת מאיתנו
האם אני יכול/ה לראות את ה'חכם' שבאחר?

הצטנה למשחק השפחה:

כל משתתף מקבל מטבע שוקולד (או אגוז) ובתורו הוא יכול 'לרכוש' תכונה
מאחד המשתתפים בחדר
מי שקנו ממנו תכונה, קונה מהמשתתף הבא וכן הלאה, עד שכל אחד רכש תכונה
ממישהו אחר.

שבא דור ודור אוקייס על 38 אלוהי...!?

מעשה בניסיון 'לגשר' במחלוקת הכי קשות

פתיחה

לאורך ההיסטוריה היהודית היו אין ספור מחלוקות שלא היו אלימות, אבל גם היו מחלוקות קשות שהידרדרו לאלימות ואף למלחמת אחים. לא רק אויבנו בכל דור ודור עומדים עלינו לכלותינו, אלא, שלעתים, עשינו את זה לעצמנו! דף זה מציג שני סיפורים בהם היו ניסיונות להביא לסיימם של מחלוקות אלימות פנים יהודיות.

קראו את שני ה'מעשים' הללו ודונו בשאלות הבאות:

- לפי הסיפור, על מה הייתה המחלוקת?
- מי הדמות שניסה להביא לסיימה של המחלוקת? מה הוא עשה? מה הוא לא עשה?
- מה עשו ה"המונים" האנונימיים? (הציבור הכללי)
- האם הניסיון של אותה דמות הצליחה או נכשל, ולמה?
- מה ניתן ללמוד מהמעשים ההיסטוריים הללו לגבי המציאות שלנו היום?
- איך לדעתכם אפשר לגשר היום על המחלוקות בגדולות בעם ישראל?

א. מעשה בחוני שהתפלל לסיים מלחמת האחים של החשמונאים רקע היסטורי:

בשנת 67 לפני הספירה, פרצה מלחמת אחים של ממש בין שני הבנים של שלום ציון המלכה ואלכסנדר ינאי, הורקנוס השני (103 - 30, לפני הספירה) ואריסטובלוס (100 - 49, לפני הספירה), שניהם טענו לכתר המלוכה. בסיים מלחמת האחים העקובה בדם, בשנת 63, הרומאים השתלטו על הארץ, ולמעשה המדינה היהודית העצמאית של החשמונאים הגיעה לסיימה. ההיסטוריון היהודי, יוספוס פלביוס, מספר שבעיצומה של מלחמת האחים, בזמן שמחנה הורקנוס ערך מצור נגד מחנה אריטיבולוס שהתבצר בתוך חומות ירושלים, היה ניסיון נואש וכושל להביא לסיימה של המלחמה:

יוספוס פלביוס, קדמוניות יד, 24-22

וכל זה היה בזמן שחגגו את חג המצות, שאנו קוראים לו חג הפסח, ירדו מן הארץ חשובי היהודים וברחו למצרים. והיה צדיק אחד חביב אלוקים, חוניו (=חוני) שמו, שהתפלל פעם לאלוקים בשעת עצירת הגשמים שיסיר את הבצורת, ואלוקים שמע לקולו והמטיר. חוני התחבא כאשר ראה שהמהומה (=מלחמת האחים) עומדת בתוקפה (עדיין מתקיימת). והוא הובא למחנה היהודים (מחנה הורקנוס) והם דרשו ממנו שכשם שהתפלל והפסיק את הבצורת כך יערוך תפילות נגד אריסטובלוס ובני בריתו המורדים. וכשהתנגד וסירב, הכריחו ההמון לכך. אז עמד בתוכם ואמר: "אלוקינו מלך העולם, מאחר שאלה העומדים אתי (מחנה הורקנוס) הם עמך, והנצורים כוהניך (מחנה אריסטובלוס), בבקשה ממך שלא תשמע את אלו נגד אלו ולא תקיים מה שמבקשים אלו נגד אלו." וכשעמד והתפלל תפילה זו הקיפו אותו הרשעים שביהודים והרגוהו בסקילה.

ב. מעשה בכישר בן אהרן שפישר ופייס במחלוקת דוד בן זכאי והרב סעדיה גאון רקע היסטורי:

בשנת 930 לספירה, פרצה מחלוקת גדולה בתוך יהדות בבל, בין שני המנהיגים החשובים ביותר: ראש הגולה, דוד בן זכאי (נ' 939), והראש ישיבה, הרב סעדיה גאון (882 - 942). המחלוקת, שהתחילה סביב עניין משפטי, הלכה והחמירה עד שב 937 אדם שהיה מזוהה עם המחנה של הרב סעדיה גאון הוכה וכמעט נרצח בידי שליחי ראש הגולה. ההיסטוריון היהודי, רבי נתן בן יצחק הבבלי, מספר שבנקודת שבר זו היה ניסיון מוצלח שבסוף הביא את הצדדים להסכם פשרה וגם לפיוס.

סדר עולם זוטא, רבי נתן הבבלי

ונתקבצו כולם על בישר בן אהרן שהוא חותן כלב בן שרגאדו (האדם ששיחד את השלטון המוסלמי לסלק את הרב סעדיה) שהיה אדם גדול בבבל והיה עשיר מאוד, וסיפרו לו להיכן הגיעה מחלוקתם של ישראל וכמה קשה המצב.

אמרו לו "קום כי עליך הדבר ואנחנו עמך ואולי נוכל להסיר המחלוקת.

והלך אצל גדולי הדור וקיבצם לתוך ביתו.

והיה איתם דוד בן זכאי, ראש הגלות (תפקיד), ודיבר אליו בפניהם:

"מה המעשה הזה אשר עשית ועד מתי אתה מחזיק במחלוקת ולא תשמור עצמך מן העונש? ירא את אלוקיך והסיר עצמך מן המחלוקת כי אתה ידעת כמה גדול כח המחלוקת. ועתה ראה איך תתקן דרכיך עם רב סעדיה ותשלם עמו ותניח מה שבלבך עליו."

השיב לו ראש הגלות, דוד בן זכאי, לדבריו וענה לו לשלום שיעשה כדבריו.

ועמד והלך אצל רב סעדיה והביאו לביתו הוא וסיעתו הנלווים עמו ודבר אליו כל אותן הדברים שדבר אל ראש גלות וענהו גם הוא לשלום.

והיה ראש גלות בבית אחד הוא וכל הנלווים עמו וכל אנשיו ורבנו סעדיה הוא וסיעתו וכל אנשיו בבית אחד כנגדו

ושניהם היו בחצרו של בישר בן אהרון, זה שהלך ביניהם בדברי שלום. ועמדו אנשים מראשי הקהל ונחלקו לשני חלקים חלק אחד תמכו בידיו של ראש גלות והחלק השני תמכו ביד רב סעדיה והלכו אלו מכאן ואלו מכאן עד שפגעו (פגשו) זה בזה ונשקו זה את זה וחבקו זה את זה והיה זה הדבר ביום תענית אסתר.

וכשנשלם דבר זה ביניהם שמח בשר על הדבר כשנשלמו על ידו.

[בהמשך הסיפור מסופר שהצדדים הגיעו להסכם פשרה שכלל

שהראש ישיבה שמונה ע"י דוד בן זכאי במקום הרב סעדיה, ימשיך לקבל את המשכורת שלו אך ישב בביתו].

פסח מצה וחרור

פסח

היכולת 'לדלג' ולסנן מה חשוב ומה חשוב יותר
מה יגרום לי לפסוח בעת מריבה?

מצה

תמצית הכל: בחרו נושא ובקשו משני משתתפים לנאום במשך 60 שניות
דוגמא: למה פסח הוא דווקא באביב? | אנשים שאינם איתנו והיינו רוצים שיהיו איתנו
בסדר | מהם '10 המכות' של הדור שלנו?

חרור

יש הרבה אתגרים וקשיים סביבנו. נקדיש זמן לומר תודה על כל הטוב שיש.
ערכו סבב משפחתי: **תודה על...**

אז איך יודע?

הסיפור המשפחתי המשותף

בנו גרסא משפחתית לשיר אחד מי יודע?
לדוגמא:

1 משפחה

2 הורים

3 שפות מדוברות בבית

4 סבים וסבתות

5 חדרים

6 מעברי דירה

7 שנים שמילקי הכלב איתנו

8 שנים מאז הטיול בחו"ל

9 שעות עבודה

10 משפחה

11 קומות

12 בת מצווה לנילי השנה!

13 בני דודים

